

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 8CoP/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7819200189
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 03. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ludvika Bodnárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2020:7819200189.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ludviky Bodnárovej a členiek senátu JUDr. Marianny Hraboveckej a JUDr. Diany Chlebovič Solčányovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti V. D. Y. nar. XX.XX.XXXX a G. L. T. Y. nar. XX.XX.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Rožňava detí rodičov V. S. nar. XX.XX.XXXX bývajúcej na U. ul. č. XX v Z. a X. Y. nar. XX.XX.XXXX bývajúceho na U. ul. č. XX v Z. v konaní o návrhu starých rodičov G. Y. nar. XX.X.XXXX bývajúceho na U. ul. č. XX v Z. a Š. Y. nar. X.XX.XXXX bývajúcej na D. ul. č. X v Z. na úpravu styku s maloletými o návrhu starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia o odvolaní matky proti uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves z 22.11.2019 č.k. 14P/92/2019 - 106 takto

rozhodol:

M e n í uznesenie tak, že návrh starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým uznesením vydal neodkladné opatrenie, ktorým dočasne upravil styk starých rodičov s mal. deťmi Y. tak, že starí rodičia sú oprávnení stretávať sa s maloletými každý nepárny víkend v roku v sobotu v čase od 09:00 hod. do 17:00 hod., v nedeľu v čase od 09:00 hod. do 17:00 hod., počas veľkonočných sviatkov v deň veľkonočnej nedele v čase od 09:00 hod. do 18:00 hod. a počas vianočných sviatkov dňa 25.12. v čase 09:00 hod. do 18:00 hod. a to až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Rozhodol, že starí rodičia sú povinní prevziať mal. detí v mieste bydliska matky a odovzdať ich matke na tom istom mieste s tým, že matka je povinná deti riadne a včas pripraviť.

2. Proti tomuto uzneseniu podala v zákonnej lehote odvolanie matka s návrhom, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil. Tvrdenia starých rodičov v návrhu označila za nepravdivé a zavádzajúce a zdôraznila, že nikdy mal. deti neovplyvňovala a nemanipulovala proti starým rodičom. Konštatovala, že s navrhovateľmi prerušila všetky styky z dôvodu, že po návštevách maloletých u starého otca v októbri 2018 a následnej komunikácii s deťmi nadobudla podozrenie, že boli sexuálne zneužití. Uvedenú skutočnosť si chcela overiť, preto navštívila detského psychológa - sexuológa, ktorého sa jej podarilo zohnať až 1.7.2019 v Košiciach, kde boli vyšetrené obe deti, pričom psychologička v správe z vyšetrenia konštatovala podozrenie zo sexuálneho zneužívania, preto hneď na druhý deň podala v Košiciach trestné oznámenie. Táto vec je vedená na KR PZ v Košiciach a do dnešného dňa nebola ukončená. Tvrдила, že odkedy sa deti nestretávajú so starým otcom, sú uvoľnené, cítia sa bezpečne a o to viac rozprávajú o skúsenostiach s ich „dedom a nejakým chlapom“. Vo vzťahu k úprave styku so starou mamou maloletých uviedla, že táto dlhodobu pracuje v zahraničí, nežije v domácnosti so starým otcom a keď sa deti ešte stretávali so starým otcom, nikdy nebola prítomná. Poukázala na to, že na Okresnom súde Spišská Nová Ves sa vedie aj konanie ohľadom úpravy styku maloletých s otcom, ktoré doposiaľ nie je skončené a 10.12.2019 sa majú s deťmi zúčastniť psychologického vyšetrenia. Tvrдила, že otec maloletých žije v spoločnej domácnosti so starým otcom maloletých, trpí bludovou psychózou a podľa názoru znalca je nebezpečný pre spoločnosť. Ďalej uviedla, že podala návrh na vydanie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku starých rodičov s maloletým a návrh na vydanie neodkladného opatrenia vo veci zákazu priblíženia otca k nej a maloletým, pričom oba návrhy boli aj napriek jej dôkladnému a

vecnému odôvodneniu zamietnuté. Konajúci súd vo vyššie spomenutých veciach odôvodnil zamietnutie návrhov tým, že jej tvrdenia neboli podložené žiadnymi dôkazmi a v tejto súvislosti namietala, že v tejto veci konajúci súd nijakým spôsobom neodôvodnil svoje rozhodnutie, opísal len skutkový stav, ktorý bol prezentovaný starými rodičmi, nezohľadnil práva maloletých, pričom vo veci rozhodol sudca JUDr. Okály, ktorý rozhoduje aj vo veci samej, preto dobre pozná jej protinávrh a argumenty. K odvolaniu priložila kópie zápisnice o trestnom oznámení z 2.7.2019, správy klinickej psychologičky Mgr. X. Y. z 15.7.2019, návrhu na vydanie neodkladného opatrenia vo veci zákazu styku starých rodičov z mal. deťmi a uznesenia Okresného súdu Spišská Nová Ves z 15.4.2019 č.k. 14P/92/2019 - 37.

3. Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky označil jej tvrdenia za chronické patologické klamstvá. Tvrdil, že matka je už 15 rokov nezamestnaná, neustále sa pohoršujúco správa na verejnosti, osočuje, klame, ohovára a vytvára stresové situácie a manipuluje s deťmi, preto má o nich so starými rodičmi strach. Zdôraznil, že starí rodičia majú nárok na styk s deťmi a v tejto súvislosti poukázal na to, že matka účelovo odďaľuje čas a vytvára ešte väčšiu citovú ujmu maloletým tým, že im styk s rodinou odopiera.

4. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu matky zotrval na svojom písomnom stanovisku z 29.10.2019. Uviedol, že podľa informácii od starého otca matka nerešpektuje nariadené neodkladné opatrenie a s maloletými sa nemohol stretnúť ani jeden zo starých rodičov. Stará mama bola navštíviť maloleté deti v bydlisku matky, ale realizácia styku jej nebola umožnená. Z vyjadrenia starej mamy vyplýva, že síce pracuje v zahraničí, ale minimálne jeden týždeň v mesiaci sa zdržuje na Slovensku v Rožňave. Keďže stará mama nebýva v spoločnej domácnosti so starým otcom, neexistuje ani potenciálne ohrozenie detí zo strany otca, resp. starého otca. Konštatoval, že je v záujme maloletých detí, aby udržiavali styky aj s príbuznými otca aspoň v minimálnom rozsahu, aby nedošlo k pretrhnutiu citových väzieb medzi nimi. Ďalej uviedol, že v súčasnej dobe nedisponuje informáciami o postupe orgánov činných v trestnom konaní ohľadom podnetu matky o možnom spáchaní trestného činu starého otca voči maloletým, preto sa k tvrdeniam matky nevie vyjadriť.

5. Stará mama vo vyjadrení k odvolaniu matky uviedla, že v prejednávanej veci sú z dôvodov na strane matky prieťahy už viac ako rok a ona stále čaká, že sa matka dostaví na pojednávanie a vysvetlí svoje nenávistné a pomstychtivé konanie voči ich rodine. Poprela tvrdenie matky, že o maloletých neprejavovali so starým otcom žiaden záujem a v tejto súvislosti poukázala na to, že matku a deti boli navštíviť v nemocnici po pôrode, ponúkali jej pomoc v čase choroby, pozývali na rodinné oslavy, kočikovali deti, finančne podporovali, zabezpečili vianočný nákup, opravili sociálne zariadenie a kúpili manželskú posteľ, spotrebiče a iné veci potrebné v domácnosti a pre maloletých. Ďalej poprela tvrdenie matky, že by sa jej akokoľvek miešala do výchovy maloletých. Tvrdila, že matka je vzťahovačná a neznesie žiadnu kritiku ani v prípade ak sa jedná o dobro detí. Zdôraznila, že sa chce starať o deti v čase keď je na Slovensku, pretože pracuje na turnusy v Rakúsku. V ostatnej časti odvolania rozsiahlo opísala správanie matky voči nej a starému otcovi, ktoré označila za neetické a navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne.

6. Starý otec vo vyjadrení k odvolaniu matky navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne. Tvrdenia matky v odvolaní označil za nepravdivé, zavádzajúce a uviedol, že matka si neustále vymýšľa, odďaľuje konanie, aby získala čo najviac času na manipuláciu a ovplyvňovanie detí zámerným vyvolaním nenávisti a strachu voči nim, starým rodičom. Tvrdil, že deti boli počas návštev u nich šťastné a tešili sa, že sú s nimi. Problém nastal keď mali ísť domov a viackrát odchádzali s plačom, „že k mame nie“. Matka maloletých si bola vedomá, že tieto k nej nechcú ísť, preto robila a robí všetko preto, aby sa s nimi nestretávali a neboli v žiadnom kontakte. Ďalej uviedol, že matka je zákerná, bez morálneho profilu, hanby a akýchkoľvek zábran poškodzovať a ubližovať druhým, žiaľ aj vlastným deťom. Matka robila v minulosti rôzne podvody, falšovala dokumenty za čo bola aj sankcionovaná, mala do činenia aj s omamnými látkami a striedala mužské známosti. V tejto súvislosti uviedol, že ak mala psychologička podozrenie zo sexuálneho zneužívania detí, mohlo to byť v dôsledku nevhodného správania matky, ktorého boli deti svedkom. Poukázal na to, že matka navštívila detskú psychologičku až v júli 2019, pričom sama potvrdila, že deti u neho neboli od októbra 2018. Položil otázku, kde bola matka po dobu deväť mesiacov, ak mala takéto skutočne závažné podozrenie, pretože je nelogické, aby čakala takúto dlhú dobu a potom vykonštruovala absurdný nezmysel, za ktorý verí, že bude trestne stíhaná a odsúdená. Konštatoval, že na matku podá v tejto veci trestné oznámenie na Generálnu prokuratúru. Vo vzťahu k otcovi maloletých uviedol, že aj keď mal psychické problémy, nikdy nebol nebezpečný pre spoločnosť, svoje deti mal rád, venoval sa im v čase keď žili s matkou v spoločnej domácnosti a terajšie

odlúčenie od maloletých mu spôsobuje psychickú traumu, preto má obavy o jeho zdravie. Keďže matka nerešpektuje nariadené neodkladné opatrenia, spolu so starou matkou podali návrh na súdny výkon rozhodnutia a uvažujú o zverení maloletých do ich náhradnej starostlivosti, pretože majú dojem, že ich výchova je vážne ohrozená. Ďalšie tvrdenia matky v odvolaní považuje za irelevantné.

7. Ďalšie vyjadrenia neboli podané.

8. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa Zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

9. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

10. Podľa § 325 ods. 1 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

11. Podľa § 360 ods. 1 CMP neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konania, ktoré možno začať aj bez návrhu.

12. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

13. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva účel neodkladného opatrenia, ktorým je predbežná, rýchla i keď len dočasná úprava právnych (nie len faktických) pomerov účastníkov. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva (nároku) a aby neboli vážnejšie pochybnosti o jeho potrebe. Neodkladné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktoré môže súd použiť, ak je potrebné, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, žeby výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Neodkladné opatrenie je predbežným aj v tom zmysle, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov a tretích osôb. Nie je konečným rozhodnutím, lebo jeho účelom je len dočasná úprava pomerov účastníkov. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovieť návrhu na vydanie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Táto naliehavosť je príčinou, že súd môže rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, žeby musel byť tvrdý nárok nepochybné preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu, pričom je potrebné starostlivo skúmať všetky dôsledky, ktoré by mohli nastať pre účastníka nariadením neodkladného opatrenia. Vo všetkých konaniach starostlivosti súdu o mal. deti je prioritný záujem dieťaťa.

14. Odvolací súd preskúmal uznesenie súdu prvej inštancie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom ust. § 66 CMP a dospel k záveru, že konajúci súd nesprávne rozhodol o návrhu starých rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia, pretože nesprávne vyhodnotil existenciu zákonných podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia, t.j. potrebu bezodkladného zásahu súdu z dôvodu ohrozenia najlepšieho záujmu maloletých detí.

15. Nevyhnutným predpokladom pre vyhovieť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je osvedčenie naliehavosti potreby bezodkladnej úpravy pomerov. V konaniach s týkajúcich sa starostlivosti súdu o maloleté deti je prioritný záujem detí, a len v prípadoch bezprostredného ohrozenia ich zdravia, či osvedčenia iného závažného dôvodu, je prípustné neodkladným opatrením dočasne upraviť pomery účastníkov konania. Je potrebné zdôrazniť, že záujem maloletého dieťaťa nie je možné zamieňať so subjektívnymi predstavami rodičov či blízkych osôb týkajúcich sa realizácii ich výchovného pôsobenia, pričom posúdenie najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa nie je otázkou skutkovou, ale právnym posúdením veci. V súlade s ust. § 25 ods. 5 vety prvej Zákona o rodine, môže súd upraviť styk dieťaťa s blízkymi osobami ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a zároveň to vyžadujú pomery v rodine. Zákon pritom odkazuje pri výklade pojmu blízkej osoby na ust. § 116 OZ. Súd je oprávnený o otázke stretávania dieťaťa s blízkymi osobami rozhodovať len vtedy, ak nie je možné upraviť styk dohodou, pričom musia byť kumulatívne splnené dve podmienky, a síce ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine. Blízke osoby však nemajú zákonné

právo na styk s maloletým dieťaťom na rozdiel od rodičov maloletého dieťaťa, súd však môže vziať do úvahy záujem dieťaťa a konkrétne pomery v rodine a upraviť styk aj s blízkymi osobami, vždy však pôjde o výnimočné prípady. Táto výnimočnosť je vyjadrená aj tým, že citované ustanovenie nemá kogentnú povahu a súdu z dikcie zákona vyplýva len možnosť, nie povinnosť upraviť styk blízkych osôb s maloletým dieťaťom. Odvolací súd akcentuje, že dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných záväzkov v súlade so zákonom (článok 8 ods. 1 Dohovoru). Zároveň Dohovor o právach dieťaťa uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami (článok 5), nota bene je v záujme dieťaťa, pri zohľadnení individuálnych okolností rodiny, vytvorenie podmienok pre pravidelný kontakt dieťaťa so svojimi starými rodičmi. Za vytvorenie takýchto podmienok je zodpovedný v prvom rade rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, preto ak nie je rodič, ktorý má maloleté dieťa v osobnej starostlivosti (v prejednávanej veci matka) schopný alebo ochotný vytvoriť podmienky pre stretávanie maloletého dieťaťa s inými blízkymi osobami, čím trpia nielen tieto blízke osoby (starí rodičia, tety, strýkovia, a pod.) ale takáto situácia je nepochybne aj v rozpore so záujmom maloletého dieťaťa, je intervencia súdu do vzťahov účastníkov na mieste. Úlohou súdu je však v prvom rade chrániť najlepšie záujmy detí a aj v prejednávanej veci tak bol záujem mal. V. D. a mal. G. T. Y. najvyšším imperatívom. Vychádzajúc z odvolania matky a vyjadrení starých rodičov a otca je nepochybné, že vzťahy medzi matkou a starými rodičmi (ako aj medzi matkou a otcom) sú výrazne narušené, konfliktné, účastníci sa vzájomne obviňujú a podávajú voči sebe navzájom trestné oznámenia, preto odvolací súd nepovažuje v tomto štádiu konania za súladné s najlepším záujmom maloletých detí autoritatívne vymedziť kedy sa majú maloleté deti stretávať so starými rodičmi, nakoľko styk starých rodičov s vnúčatami sa dlhšiu dobu vôbec nerealizoval a tento navyše nesmie byť ústupkom vzájomnej rivality medzi rodičom a starými rodičmi, ale vyjadrením kvalitného a pozitívneho vzájomného vzťahu, čo predpokladá toleranciu, vyspelosť a dobrú vôľu všetkých zúčastnených. Nemožno opomenúť ani závažné obvinenie matky voči starému otcovi, ktoré doteraz nebolo predmetom prieskumu súdu prvej inštancie a skúmanie týchto skutočností zjavne presahuje rámec konania o neodkladnom opatrení, v rámci ktorého sa dokazovanie nevykonáva, pretože súd vychádza len z obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín, alebo obsahu spisu, ak už vo veci samej boli vykonané určité dôkazy, pretože účelom právneho inštitútu neodkladného opatrenia je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej bezodkladný zásah súdu. Zdôrazňuje, že tvrdenia matky v odvolaní vo vzťahu k starému otcovi podložené lekárskou správou klinickej psychologičke z 15.7.2019 (čl. 129), ktorá konštatovala prítomnosť znakov svedčiacich pre sexuálne zneužívanie u mal. V. D. sú jednoznačne relevantnou odvolacou námietkou, na ktorú odvolací súd nemohol neprihliadnuť aj napriek zneniu ust. § 329 ods. 2 CSP, podľa ktorého je pre neodkladné opatrenie rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie a doteraz tieto skutočnosti neboli súdu prvej inštancie známe. Napokon odvolací súd dospel k záveru, že navrhovatelia neosvedčili taký závažný dôvod, ktorý by umožňoval záver, že maloleté deti absenciou stretnutí s nimi strárajú tak, že je bezodkladne potrebné zabezpečiť ich vzájomný kontakt formou neodkladného opatrenia.

16. Odvolací súd preto apeluje na všetkých zúčastnených, aby rešpektovali vyvíjajúcu sa psychiku detí, nevťahovali maloleté deti do svojich vzájomných disharmonických výrazne narušených vzťahov, čo môže mať v konečnom dôsledku výrazne negatívny dopad na psychický a fyzický vývoj predovšetkým maloletých detí.

17. Z týchto dôvodov odvolací súd podľa ust. § 388 CSP zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

18. Toto rozhodnutie senát prijal v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 zák.č. 160/2015 Z.z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je :

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku , ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.